

22. Сергиевский, Н. Д. Русское уголовное право. Пособие к лекциям. Часть общая [Текст] / Н. Д. Сергиевский. – СПб., 1913. – 424 с.
23. Немировский, Э. Я. Основные начала уголовного права [Текст] / Э. Я. Немировский. – Одесса, 1916. – 645 с.
24. Советское уголовное право. Общая часть [Текст] / Под ред. Н. А. Беляева, М. И. Ковалева. – М.: Юридическая литература, 1977. – 620 с.
25. Козак, В. Н. Вопросы теории и практики крайней необходимости [Текст] / В. Н. Козак. – Саратов: Изд-во Саратовского ун-та, 1981. – 153 с.
26. Алексеев, С. С. Общие дозволения и общие запреты в советском праве [Текст] / С. С. Алексеев. – М.: «Юридическая литература», 1989. – 287 с.
27. Кругликов, Л. Л. Правовая природа квалифицирующих обстоятельств как средства дифференциации уголовной ответственности [Текст] / Л. Л. Кругликов // Уголовная ответственность: проблемы содержания, установления, реализации. – Воронеж: Изд-во Воронеж. ун-та, 1989. – С. 58-64.
28. Петришин, А. В. Статус должностного лица: природа, структура, специализация [Текст] / А. В. Петришин. – К.: УМК ВО, 1990. – 74 с.
29. Закон України «Про фізичну культуру і спорт» від 24. 12. 1993 р. // ВВР, 1994, № 14, ст. 80.
30. Наказ Державного комітету молодіжної політики, спорту і туризму України «Про затвердження Переліку видів спорту, що визнані в Україні» № 261 від 07. 02. 2001 р. // Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 22 лютого 2001 р. за № 155/5346.
31. Наказ Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту «Про затвердження Порядку визнання в Україні видів спорту» № 76 від 28. 04. 2005 р. // Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 1 червня 2005 р. за № 602/10882.

УДК 351.713

Рекуненко Т.О.
здобувач Київського міжнародного
університету

ПОНЯТТЯ УПРАВЛІННЯ ІНФОРМАЦІЙНИМИ РЕСУРСАМИ ОРГАНІВ ДПС УКРАЇНИ

Стаття присвячена актуальній проблемі – теоретичному визначенню управління інформаційними ресурсами податкових органів України. Автор, на основі аналізу різних наукових поглядів та законодавств, дає визначення управління інформаційних ресурсів податкових органів України.

Ключові слова: управління, інформація, інформаційні ресурси, органи Державної податкової служби України.

Статья посвящена актуальной проблеме - теоретическому определению управления информационными ресурсами налоговых органов Украины. Автор, на основе анализа различных научных взглядов и законодательства, дает определение управления информационных ресурсов налоговых органов Украины.

Ключевые слова: управление, информация, информационные ресурсы, органы Государственной налоговой службы Украины.

The article is devoted to the theoretical determination of management of informative resources of tax organs of Ukraine. Author, on the basis of analysis of different scientific looks and legislations, gives determination of management of informative resources of tax organs of Ukraine.

Keywords: management, information, informative resources, organs of Government tax service of Ukraine.

Постановка проблеми. Сучасне суспільство відзначається бурхливим розвитком інформаційних потоків та використанням інформаційних ресурсів, а тому особливої актуальності набувають питання організації управління інформаційною сферою в різних напрямках державної діяльності, в т.ч. у функціонуванні органів Державної податкової служби України (далі – ДПС України).

Нині діяльність правоохоронних органів відзначається прагненням використовувати передові технології для досягнення цілей правоохоронної діяльності, а також з метою оптимізувати та удосконалити власну управлінську діяльність. Не є винятком і органи ДПС України. Одним із напрямків покращення оптимізації їх діяльності є більш широке використання інформаційних ресурсів, розширення інформаційного забезпечення діяльності.

Інформаційні ресурси складають сукупність даних, які у загальному у своїй сукупності є інформацією, тож, для об'єктивно правильного визначення поняття інформаційних ресурсів, необхідно з'ясувати погляди науковців на визначення інформації та нормативно-правове забезпечення даного визначення.

Огляд останніх досліджень та публікацій. Різні аспекти інформаційного забезпечення діяльності правоохоронних органів та органів виконавчої влади розглядали в своїх наукових дослідженнях І.В. Арістова, А.Л. Бейкун, В.І. Іванов, В.К. Колпаков, І.Л. Олійник, В.М. Плішкін, О.В. Сировой, І.С. Стаценко-Сургучова та ін.

Мета та завдання дослідження. Метою даної статті є дослідження окремих теоретичних аспектів управління інформаційними ресурсами органів Державної податкової служби України

Основний матеріал. Зарубіжні вчені зазначають, що «інформація знаходиться у нашому розпорядженні у наявному раніше обсязі і високій швидкості як інтелектуальний ресурс, який часто є промислово захищеним або доступним тільки для використання певними колами користувачів, але все більше як відкритий ресурс. Знання, генероване завдяки окремим інформаціям і реалізоване завдяки новим комунікаційним механізмам і формам розповсюдження, безперечно, вважається „важелем” і мотором економічних, соціальних і культурних змін. За цими змінами одночасно ховаються шанси і ризики; у зв'язку з цим вони вимагають правових відповідей, які з виникненням інформаційного суспільства пропонують закріпити за двома феноменами або відповідно факторами: швидким розвитком нової техніки, мас-медіа і послуг інформації і комунікації та поширеною лібералізацією, спрямованою проти надмірної державної монополії на ринках телекомунікації і телерадіо [1, с.1].

У цілому, інформаційна діяльність є процесом створення, поширення, пошуку і використання інформації і інформаційних ресурсів. Їй властиві усі риси, характерні для соціальної діяльності: цілеспрямованість, предметність, упорядкованість. Проте потрібно враховувати, що інформаційна діяльність, утворюючи комплекс сфери виникнення, розвитку і припинення інформаційних правовідносин, має свою специфіку. Суспільні відносини, які урегульовані правом, не завжди є відносинами-процесами, тобто відносинами динамічними за своєю природою, існують також і статичні відносини. Проте статичні правовідносини не є процесами. Наприклад, статичними є суспільні відносини, що виникають з приводу інформації, що становить особисту таємницю людини. До відносин в інформаційній сфері слід відносити як відносини в їх статиці, так і відносини в динаміці:

- статичні відносини, об'єктом яких є певне явище, конкретний вид інформації;
- динамічні відносини, об'єктом яких буде поведінка людей, пов'язана з інформацією (поширення, отримання, надання, нерозголошення тощо).

Виникнення інформаційних правовідносин пов'язане з виданням нормативних і індивідуальних актів, тобто виникненням їх юридичних підстав, а також з наявністю необхідних умов для правомірних вольових дій або утримання від неправомірних дій їх учасників [2, с.265].

В.Я. Мацюк, досліджуючи питання інформаційно-ресурсного забезпечення управлінських рішень в органах податкової міліції, зазначав, що без інформаційних технологій неможливо налагодити ефективну взаємодію між владними структурами, а також належним чином підвищити ефективність та якість вироблення та прийняття рішення, вчасно виявити управлінську помилку. Податкова міліція зацікавлена у електронних інформаційних ресурсах, які мають відношення до здійснення підприємницької діяльності, в т.ч. реєстрація, ліцензування, патентування, сертифікація, створених міністерствами, відомствами, інформація яких є необхідною при розслідуванні правопорушень у сфері оподаткування. Невизначеність правової основи діяльності різних суб'єктів призводить до інформаційного монополізму окремих структур на відкриті інформаційні ресурси загального користування, на обмеження права доступу податкової міліції до інформації, права на використання інформаційних ресурсів [3, с.115].

В.М. Плішкін відзначає, що інформаційне забезпечення - це комплекс організаційних, правових, технічних і технологічних заходів, засобів та методів, котрі забезпечують в процесі управління і функціонування системи інформаційні зв'язки її елементів (суб'єктів і об'єктів) шляхом оптимальної організації інформаційних масивів баз даних і знань [4, с.531].

Інформація, яка циркулює у суспільстві, перетворюється на знання у тому випадку, якщо вона сприймається, селекціонується, аналізується і зберігається суб'єктом та може використовуватися ним у практичній цілеспрямованій діяльності. У випадку, коли інформація, отримана суб'єктом, не проходить шлях подібної обробки, то, відповідно, вона не може бути використаною у майбутньому і тому не перетворюється на знання. Іншими словами, будь-які знання являють собою інформацію, але не вся інформація може перетворитися на знання [5, с.19-20]. Зважаючи на зазначене, необхідно зупинитись на теоретичних аспектах визначення поняття інформаційних ресурсів.

Частина 2 статті 53 Закону України “Про інформацію” до інформаційних ресурсів України входить вся належна їй інформація, незалежно від змісту, форм, часу і місця створення [6]. Закон України “Про Національну програму інформатизації” дає визначення окремому інформаційному ресурсу як сукупності документів в інформаційних системах (бібліотеках, архівах, банках даних тощо) [7].

Інформаційні ресурси - це відомості, які отримуються та накопичуються у процесі розвитку науки та практичної діяльності людей і використовуються у суспільному виробництві та управлінні [8, с.242].

Узагальнюючи усі вищезазначені позиції, можна констатувати, що інформаційні ресурси – це з однієї сторони – весь масив інформації, або інформація в загальному значенні, з іншої – матеріальне відображення інформації, яка виражається в конкретних її носіях.

У контексті сказаного, необхідно погодитись з позицією І.В. Арістової, яка інформаційні ресурси відносить до системи інформаційного простору. На думку згаданого автора, інформаційний простір складається з таких головних компонентів:

- 1) інформаційні ресурси — бази і банки даних, усі види архівів, системи депозитаріїв державних інформаційних ресурсів, бібліотеки, музейні сховища і т. ін.;
- 2) інформаційно-телекомунікаційна інфраструктура:
 - територіально-розподілені державні і корпоративні комп’ютерні мережі, телекомунікаційні мережі і системи спеціального призначення та загального користування, мережі і канали передачі даних, засоби комутації та управління інформаційними потоками;
 - інформаційні, комп’ютерні і телекомунікаційні технології — базові, прикладні й забезпечувальні системи, засоби їх реалізації;
 - науково-виробничий потенціал у галузях зв’язку, телекомунікації, інформатики, обчислювальної техніки, поширення й доступу до інформації;
 - організаційні структури, включаючи кадри, які забезпечують функціонування й розвиток національної інформаційної інфраструктури;
 - ринок інформаційних технологій, засобів зв’язку, інформатизації і телекомунікації, інформаційних продуктів та послуг;
 - система взаємодії інформаційного простору України зі світовими відкритими мережами;
 - система забезпечення інформаційного захисту (безпеки);
 - система масової інформації;
 - система інформаційного законодавства [9, с. 106-107].

О.В. Сировой, досліджуючи систему управління інформаційними ресурсами ОВС України як складову частину управління національною інформаційною сферою, відзначив взаємопов’язану сукупність таких частин:

- суб’єкт управління — це структурно окреслені спільноти людей, що утворюють органи управління різноманітних організаційних структур (інформаційних підрозділів, органів та служб);
- об’єкт управління — інформаційні ресурси — тобто документи та масиви документів в інформаційних системах;
- прямі та зворотні зв’язки між об’єктом та суб’єктом управління, що реалізуються, зокрема, за допомогою техніки управління — технічних засобів пошуку, опрацювання, зберігання інформації тощо [10, с.47]. З подібним розподілом варто погодитись.

Щодо суб’єктів управління інформаційними ресурсами ДПС України, то вони фактично збігаються з структурою служби, яка згідно зі ст.1 Закону України «Про державну податкову службу в Україні» складається з Державної податкової адміністрації України, спеціалізованих державних податкових інспекцій, державних податкових адміністрацій в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, державних податкових інспекцій в районах, містах (крім міст Києва та Севастополя), районах у містах [11].

Ключовим аспектом функціонування органів ДПС України є можливість отримувати, володіти та розпоряджатись податковою, та похідною від неї інформацією. Вона є базовою для функціонування органів ДПС, адже до певної міри виражає сутність призначення самої служби і наповнює її діяльність певним змістом. Тільки наявність значимої для органів ДПС України інформації дозволяє виконувати в повному обсязі поставлені завдання та реалізовувати визначені в законодавстві повноваження. Інформація фактично являється рушійною складовою діяльності. Завдання, які виконує інформація в управлінні виражаються в тому, що вони:

- є специфічною формою взаємозв’язку, взаємодії компонентів системи, а також системи в цілому з навколишнім середовищем;
- обслуговує всі рівні та функції управління – від підготовки та прийняття рішення до підведення підсумків виконання;
- є безпосередньою причиною, яка визначає вибір системною того чи іншого варіанта поведінки, переводу системи в новий стан, що забезпечує її рух до заданої мети [12, с.77-78].

І.С. Стаценко-Сургучова зазначає, що інформаційне забезпечення органів державної податкової служби – це діяльність органів державної податкової служби у встановленому законом порядку із застосуванням принципів, методів, способів, правил, схем та алгоритмів, за якими здійснюється пошук даних, їх збір, обробка,

накопичення та зберігання тощо, спрямована на надання своїм підрозділам необхідних для вирішення такої ситуації даних у обсязі, достатньому для функціонування системи [13, с.176].

О.В. Сировой відзначає, що управління інформаційними ресурсами – діяльність суб'єкта управління по досягненню бажаного стану інформаційних ресурсів (об'єкта управління), шляхом цілеспрямованого управлінського впливу, що здійснюється за допомогою організаційно-правових заходів та техніки управління, за схемою прямого та зворотного зв'язку з урахуванням вимог нормативно-правових актів для всебічного задоволення інформаційних потреб [5, с.177].

Висновки. Грунтуючись на вищезазначених поглядах, та беручи їх за основу, можемо зробити визначення управління інформаційними ресурсами органів ДПС України - це діяльність суб'єктів управління ДПС України у встановленому законом порядку, що здійснюється за допомогою організаційно-правових заходів та техніки управління для ефективного отримання, збору, обробки, накопичення, зберігання даних, що становлять цікавість для органів ДПС, з метою їх подальшого раціонального та цілеспрямованого використання в практичній діяльності.

Література

1. *Інформаційне право від Др. Міхаеля Клопфера, Др. Андреаса Нойна // Матеріали Круглого столу "Інформаційне право: стан та перспективи розвитку в Україні". – К., 2004. – 1 квітня. – 63 с.*
2. *Халфина Р.О. Общее учение о правоотношении. М.: Юридическая литература. 1974.*
3. *Мацюк В.Я. Організаційно-правові засади інформаційного забезпечення управління органами податкової міліції. Вісник Запорізького юридичного інституту. - 2003. - № 1. - С. 114-123.*
4. *Плішкін В.М. Теорія управління органами внутрішніх справ. Підручник/За ред. канд..юрид.наук Ю.Ф.Кравченка. - К.: Національна академія внутрішніх справ України, 1999 р. - 702с.*
5. *Сировой О.В. Організаційно-правові засади управління інформаційними ресурсами органів внутрішніх справ України. – Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – Харківський національний університет внутрішніх справ. – Харків, 2006. – 218с.*
6. *Про інформацію: Закон України від 2 жовтня 1992 р. // Відомості Верховної Ради України.— 1992.— №48.— Ст.650.*
7. *Про Національну програму інформатизації: Закон України від 4 лютого 1998р.// Відомості Верховної Ради України.— 1998.— № 27-28— Ст.181*
8. *Словарь по кибернетике / Под ред. В.С. Михалевича.— 2-е изд.— К.: Гл. ред. УСЭ им. М.П. Бажана, 1989.— 751с.*
9. *Арістова І.В. Державна інформаційна політика: організаційно-правові аспекти / За заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Бандурки О.М.: Монографія.— Харків: Вид-во Ун-ту внутр. справ, 2000.— 368с.*
10. *Сировой О.В. Управління інформаційними ресурсами: теоретичний аспект // Актуальні проблеми державотворення в умовах адміністративної реформи: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції 11-12 квітня 2003р. м. Запоріжжя.—Запоріжжя: Юридичний ін-т МВС України, 2003.—С.45-48.*
11. *Закон України «Про державну податкову службу в Україні» // Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР), 1991, N 6, ст. 37*
12. *Касьяненко М.М., Гринюк М.В., Цимбал П.В. Організація роботи та управління органами державної податкової служби України: Навч. посібник. – Ірпінь: Академія ДПС України, 2001. – 229 с.*
13. *Стаценко-Сургучова І.С. Організаційно-правові засади інформаційно-аналітичної роботи в органах державної податкової служби України. – Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – Національний університет державної податкової служби України. – Ірпінь, 2008. – 210с.*